

N:o 94.

Af Herr Johan Jönsson: Om upphörande af åtskilliga hemmans i Skåne hofveriskyldighet.

Vid sistlidne lagtima riksdag väckte undertecknad inom Andra Kammaren motion, under N:o 74, angående underdånig hemställan till Kongl. Maj:t, att Rikets Ständers beslut rörande allmänna dagsverksskyldighetens upphörande måtte utsträckas till vissa ännu hofveriskyldige hemman i Skåne. Förslaget, som icke lyckades vinna Utskottets bifall, passerade också Kamrarna utan någon synnerlig diskussion, troligtvis emedan Riksdagen nalkades sitt slut och de stora fosterländska frågorna hade så upptagit alla sinnen, att man icke hade tillräcklig tid att egna någon uppmärksamhet åt enskilda motioner. På grund deraf och då fråga icke kan eller bör falla, vågar jag förnya min ofvan åberopade motion, men vill nu till besvarande upptaga Stats-Utskottets hufvudsakliga anförande, hvarå det stödt sitt afstyrkande af densamma.

Utskottet yttrade, bland annat, att enär de hofveriskyldige icke velat ingå på det af Kammarrådet Cassel upprättade förslaget, någon ytterligare åtgärd från det allmännas sida derutinnan icke var erfoderlig. Men att det af Herr Cassel upprättade förslaget var för högt tilltaget synes af Utskottets eget utlåtande, helst egarne till nära 67 mantal och 25 gatehus blifvit hörde, men endast egarne af $1\frac{1}{2}$ mantal velat derpå ingå. Ett annat exempel må ock anföras. Herrevadskloster är nu bortarrenderadt på 20 års tid. Till samma possession äro nära 17 hemman anslagna, och deribland något mer än $\frac{1}{2}$ mantal, som eges af staten; men icke för thy skall arbetsskyldighet härför utgöras till arrendatorn, i likhet med hvad åligger öfriga hemman.

Arrendatorn har dock funnit sig icke vara i behof af arbetsskyldighetens fullgörande in natura, utan har aftalat med bönderna om ersättning derför med 70 R:dr per år.

Kammarrådet Cassel deremot uppskattade för nära 30 år sedan, då arbetslönen ännu icke stod i så högt pris, denna skyldighet till 77 å 78 R:dr årligen, och sålunda skulle, enligt hans förslag, desse arbetsskyldige bönder få betala till staten 17 R:dr 15 öre om året mera än till arrendatorn, som likväl nödgas taga den största inkomst af egendomen, som han kan erhålla.

Sådant är det Casselska förslaget, och man kan derfor icke undra på att det icke lyckats vinna bifall. Under sådana förhållanden kan det väl icke vara rätt, att staten skall så högt uppskatta dessa så hårdt tryckte arbetsskyldige, så att de icke kunna antaga statens förslag; och då man betänker att det är hemmansrântan, som blifvit förvandlad till arbete, och den ringa ersättning de derfor åtnjuta, så får jag, på grund af hvad jag här ofvan haft äran anföra och för öfrigt hänvisande till min vid föregående riksdag i ämnet afgifna motion, vördsamt föreslå,

att Riksdagen uti underdänig skrifvelse anhåller, det Kongl. Maj:t behagade vidtaga sådana åtgärder, att Rikets Ständers beslut om dagsverkskyldighetens allmänna upphörande måtte tillämpas äfven beträffande innehafvarne af de hemman i Skåne, hvilka utgöra hofveri till kungsgårdar eller militie-boställen i Christianstads och Malmöhus län, och att Kongl. Maj:t täcktes låta uppgöra och till Riksdagen afgifva förslag om den ersättning, som för sådant fall må vara erfoderlig, derest icke rättigheten att disponera ifrågavarande hofverier finnes kunna upphöra vid ombyten af kungsgårdarnes eller boställes innehafvare.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1872.

Johan Jönsson.